

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัยและการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง วิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาถึงเอกลักษณ์พิเศษของโครงสร้างการเล่าเรื่อง และกระบวนการสื่อความหมายในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี โดยในการศึกษาใช้ข้อมูลประเภทภาพยนตร์ เอกสาร และประเภทบุคคลโดยมีรายละเอียดดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการวิจัยครั้งนี้มีประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 3 ประเภทได้แก่

1. ประเภทภาพยนตร์

ภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาเป็นภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรีที่เข้ามาฉายในประเทศไทยช่วงเดือน กรกฎาคม 2538 - มิถุนายน 2539 จำนวน 6 เรื่อง โดยภาพยนตร์ที่นำมาศึกษาจะอยู่ในรูปของวีดีโอเทป ซึ่งได้แก่ภาพยนตร์ดังต่อไปนี้

1. Boys On The Side เข้าฉายในเครือเมเจอร์ เมื่อวันที่ 15 กรกฎาคม 2538
2. Show Girls เข้าฉายในเครือสหมงคลฟิล์ม เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2538
3. Waiting To Exhale เข้าฉายในเครือเมเจอร์ เมื่อวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2539
4. To Die For เข้าฉายในเครือหนังหนัง เมื่อวันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2539
5. How To Make An American Quilt เข้าฉายในเครือยูไอพี เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2539
6. The Truth About Cats And Dogs เข้าฉายในเครือเมเจอร์ เมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2539

2. ประเภทเอกสาร

ได้แก่เอกสารอันเกี่ยวข้องกับภาพยนตร์ ได้แก่

- 2.1 เรื่องย่อและรายละเอียดเกี่ยวกับการสร้างภาพยนตร์จากบริษัทผู้สร้าง
- 2.2. บทความ บทวิเคราะห์ และบทวิจารณ์ภาพยนตร์ที่ตีพิมพ์ในนิตยสาร หนังสือพิมพ์และหนังสือเกี่ยวกับภาพยนตร์ต่างประเทศ
- 2.3. บทภาพยนตร์เรื่องที่ทำการศึกษา

3. ประเภทบุคคล

ได้แก่ คอลัมนิสต์หรือนักวิจารณ์ภาพยนตร์ที่มีผลงานเป็นที่ยอมรับ ได้แก่

1. ธิดา ผลิตผลการพิมพ์ หัวหน้ากองบรรณาธิการนิตยสารซีเนแม็กซ์
2. พรชัย วิริยะประภานนท์ นักวิจารณ์ภาพยนตร์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ข้อมูลประเภทภาพยนตร์

รวบรวมภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรีที่ได้รับการบันทึกเป็นวีดีโอเทป

2. ข้อมูลประเภทเอกสาร

รวบรวมจากเอกสารสิ่งพิมพ์เกี่ยวกับภาพยนตร์ โดยไม่จำกัดว่าเอกสารดังกล่าวจะเป็นภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ โดยเอกสารเหล่านี้จะนำมาใช้ประกอบการวิเคราะห์ภาพยนตร์ ซึ่งประเภทของเอกสารได้แก่

- บทวิจารณ์ภาพยนตร์ในนิตยสาร
- บทวิจารณ์ภาพยนตร์ในหนังสือพิมพ์
- บทประชาสัมพันธ์จากบริษัทผู้สร้าง
- บทภาพยนตร์เรื่องที่ทำการศึกษา

3. ข้อมูลประเภทบุคคล

ใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ทางภาพยนตร์ 2 ท่าน โดยผู้ให้สัมภาษณ์เป็นหญิง 1 ท่าน และชาย 1 ท่าน ทั้งนี้เพื่อป้องกันอคติอันเกิดจากเพศของผู้ให้สัมภาษณ์ เหตุผลในการสัมภาษณ์เพื่อทราบถึงทัศนคติและบทวิเคราะห์ที่ผู้ให้สัมภาษณ์มีต่อภาพยนตร์ทั้ง 6 เรื่อง

วิธีการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาพยนตร์

ในการวิเคราะห์โครงสร้างการเล่าเรื่องในภาพยนตร์อเมริกันที่มีตัวเอกเป็นสตรี ได้แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน ดังต่อไปนี้

ก. วิเคราะห์เอกลักษณ์พิเศษของโครงสร้างการเล่าเรื่อง ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบดังต่อไปนี้

1. โครงเรื่อง (Plot) เป็นการวิเคราะห์เพื่อค้นหาการจัดวางลำดับเหตุการณ์ในเรื่องว่าเป็นอย่างไรบ้าง โดยใช้เกณฑ์ภาวะการณ์ ซึ่งในการวิเคราะห์โครงเรื่องจะเลือกวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นโครงเรื่องหลัก (Main Plot) เท่านั้น

2. แก่นความคิด (Theme) เป็นการวิเคราะห์เพื่อเข้าถึงใจความสำคัญของเรื่องว่าเป็นอย่างไร ซึ่งแก่นความคิดเรื่องนี้จะเป็นตัวสะท้อนถึงแนวความคิดที่สื่อมวลชนอเมริกันที่มีต่อสตรีด้วย โดยในการวิเคราะห์แก่นความคิดจะเลือกวิเคราะห์เฉพาะส่วนที่เป็นโครงเรื่องหลัก

3. ขั้วขัดแย้ง (Conflict) เป็นการวิเคราะห์ถึงความขัดแย้งที่ตัวละครหลักมีต่อบุคคลหรือต่อสังคมรอบข้าง โดยเกณฑ์ในการวิเคราะห์ใช้การแบ่งขั้วตรงข้าม (Binary Opposition) เพื่อให้เห็นถึงขั้วขัดแย้งที่ชัดเจน

4. บทบาทและคุณสมบัติของตัวละคร (Character) ในการวิเคราะห์ตัวละครจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ประเภท คือวิเคราะห์ตัวละครโดยพิจารณาตามบทบาทของตัวละคร และวิเคราะห์ตัวละครพิจารณาจากคุณสมบัติของตัวละคร

5. ฉาก ในการวิเคราะห์ที่ได้แบ่งฉากออกเป็น 2 ประเภทคือ ฉากในบ้าน และ ฉากนอกบ้าน

6. สัญลักษณ์พิเศษ ในการวิเคราะห์สัญลักษณ์พิเศษแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือสัญลักษณ์ทางภาพ และสัญลักษณ์ทางเสียง

7. จุดยืนการเล่าเรื่อง (Point Of View) แบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วน คือวิเคราะห์จากจุดยืนของบุรุษพจน์ และวิเคราะห์จุดยืนเพศของผู้เล่า

สำหรับข้อมูลการวิเคราะห์เอกลักษณ์พิเศษของโครงสร้างการเล่าเรื่อง จะนำเสนอไว้ในบทที่ 4

ข. วิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายทางภาพยนตร์

การวิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายทางภาพยนตร์ คือการนำองค์ประกอบของโครงสร้างการเล่าเรื่องที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 มาใช้วิเคราะห์กระบวนการสื่อความหมายทางภาพยนตร์อย่างละเอียดในบทที่ 5

2. การวิเคราะห์เอกสารเกี่ยวกับภาพยนตร์

วิเคราะห์ข้อมูลเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับภาพยนตร์เรื่องที่ทำการศึกษา อาทิ เอกสารประเภทบทวิจารณ์ภาพยนตร์ ข้อมูลเบื้องหลังการผลิต และบทภาพยนตร์เรื่องที่ทำการศึกษา โดยข้อมูลจากเอกสารดังกล่าวนี้ ผู้วิจัยจะนำมาตีความและใช้ประกอบการวิเคราะห์ข้อมูลประเภทภาพยนตร์

3. การวิเคราะห์ข้อมูลประเภทบุคคล

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์นักวิจารณ์ภาพยนตร์จะถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลประเภทภาพยนตร์ โดยขั้นตอนในการสัมภาษณ์นั้นจะกระทำหลังจากที่ผู้วิจัยชมภาพยนตร์ทั้ง 6 เรื่องจบแล้ว จากนั้นนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์และข้อมูลเอกสารมาประกอบการเขียนรายงานการวิจัย

การนำเสนอข้อมูล

ในการนำเสนอข้อมูล ผู้วิจัยจะนำเสนอรายงานการวิจัยโดยใช้วิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Analysis Description) ซึ่งผลของการวิเคราะห์จะนำมาทั้งจากภาพยนตร์ จากเอกสาร และการสัมภาษณ์ประกอบกันไป และในการเขียนรายงานการวิจัยจะอธิบายรายละเอียดที่ได้จากการวิเคราะห์ตามประเด็นที่ทำการศึกษา โดยจะอธิบายส่วนที่เป็นโครงสร้างการเล่าเรื่องและกระบวนการสื่อความหมายทางภาพยนตร์ที่ละส่วน